

Kvalitetskriterier för Värmlandsleder

2009-03-09 fastställda av projektgruppen för ”Värmland – en vandringsdestination”.

Revidering av projektgruppen 2010-12-01.

Revidering av föreningen Värmlandsleders styrelse:

- 2011-08-18
- 2011-12-16
- 2012-02-07
- 2012-06-21
- 2012-11-09
- 2013-05-07
- 2013-08-28
- 2013-12-02
- 2014-06-04
- 2014-11-04
- 2015-06-09
- 2020-03-27

Inledning

Föreningen **Värmlandsleder** äger dessa kvalitetskriterier. Föreningen Värmlandsleder kontrollerar och kvalitetssäkrar vandringsleder inom Värmland.

Värmlandsled = en vandringsled som är kvalitetssäkrad enligt dessa kvalitetskriterier.

Fastighetsägare = markägare. Fastighetsägare är en mer juridiskt korrekt benämning och används i avtalstexter.

Nyttjanderättshavare är den aktör som har alla nyttjanderättsavtal med fastighetsägare/markägare vars marker vandringsleden sträcker sig över. Det kan vara olika typer av aktörer t ex kommuner, föreningar eller turistföretagare.

Ledansvarig inkluderar både de aktörer som har leder på egen mark och de som anlägger leder på mark som upplåtits genom nyttjanderättsavtal. En nyttjanderättshavare är alltid ledansvarig. När en fastighetsägare anlägger leder på egen mark tecknas dock inga nyttjanderättsavtal. Det kan gälla både staten, kommuner och enskilda.

Kvalitetskriterier

Kvalitetskriterierna består av både kvalitetskrav och rekommendationer för vandringsleder.

- Krav skrivs med normal text.
- *Rekommendation skrivs kursiverat.*

Nedan presenteras kvalitetskrav och rekommendationer för Värmlandsleder. De presenteras under rubrikerna:

- Förhållandet till fastighetsägarna
- Dokumentation på lagkrav
- Upplevelsevärden
- Skötsel

Skrifter

Det förekommer flera hänvisningar till skrifter:

- **Friluftsanordningar – en vägledning för planering och förvaltning.** Naturvårdsverket. 2007.
- **Att skylta skyddad natur – en vägledning för skyltar, foldrar, vägvisning, gränsmarkering och internet.** Naturvårdsverket. 2003.

Båda skrifterna beställs via www.naturvardsverket.se/bokhandeln

Förhållande till fastighetsägarna

Förhållandet mellan fastighetsägaren och nyttjanderättshavaren regleras i ett nyttjanderättsavtal. Vandringsleder i statliga kultur- och naturreservat med fastställda föreskrifter och skötselplan, undantas från samtliga krav under denna rubrik.

Nyttjanderättsavtal

- Föreningen Värmlandsleders avtalsmallar skall användas för att teckna skriftliga avtal med samtliga berörda fastighetsägare längs leden.
- Befintliga skriftliga nyttjanderättsavtal kan godkännas, efter beslut av Värmlandsleders styrelse.
- Tillägg till nyttjanderättsavtal skall finnas för övriga fasta anläggningar, som parkeringsplats, utsiktstorn et c.

Kontakter och samråd

- Nyttjanderättshavaren skall ha ett aktuellt fastighetsägarregister.
- Fastighetsägarna skall inbjudas till ett årligt möte. En god dialog med fastighetsägarna är viktigt för att förebygga konflikter.
 - Det årliga mötet skall dokumenteras, inbjudan och protokoll.
 - *Föreningen Värmlandsleder kan delta på möten med fastighetsägarna.*
- En person hos nyttjanderättshavaren är ansvarig för kontakterna med fastighetsägarna och med föreningen Värmlandsleder.

Kostnader och försäkringar

- Nyttjanderättshavaren ansvarar för samtliga driftskostnader samt driftsorganisation.
- Nyttjanderättshavaren skall ansluta vandringsleden till föreningen Värmlandsleders gruppförsäkring. Hela leden skall ha allmän ansvarsförsäkring. För de delar av vandringsleden som går i skogsmark krävs subsidiär skogsbrandförsäkring.
 - Undantag från kravet på skogsbrandförsäkring gäller om vandringsleden är anlagd på egen mark.
 - Undantag från kravet på skogsbrandförsäkring gäller om fastighetsägaren skriftligen intygar att vandringsleden inte behöver skogsbrandförsäkras eller bifogar skriftligt intyg från t ex Länsstyrelsen att fastigheten inte behöver skogsbrandförsäkring. Detta intyg skall förvaras tillsammans med undertecknat nyttjanderättsavtal.
 - Då leden går på vägar i skogsmark, se vägledningen för råd.

Ersättning för lägerplatser

- Fastighetsägarna skall erbjudas en årlig ersättning för lägerplats. Ersättningen fastställdes till 3000 kr för 2012, därefter sker reglering efter konsumentprisindex årsmedel.
- För rastplatser och själva leden kan avtal tecknas enbart med de fastighetsägare som är villiga att upplåta nyttjanderätten utan ersättning.

Dokumentation från lagkrav, samråd mm

Dokumentation skall kunna uppvisas på lagkrav, som berör leden. Dokumentationen kan vara i form av samrådsprotokoll, e-post, kopior på beslut et c.

Exempel på lagkrav som kan beröra vandringsleden:

- Anläggande av vandringsled ska i normalfallet anmälas för samråd till Länsstyrelsen enligt Miljöbalken 12 kap: 6§ (1998:808).
 - *Samråd kan endast genomföras innan leden är anlagd.*
- Ändringar på befintlig vandringsled skall anmälas för samråd om åtgärden kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, enligt Miljöbalken 12 kap: 6§ (1998:808).
 - *Samråd kan endast ske innan ändring har genomförts.*
- För verksamheter inom skyddade områden kan dispens eller tillstånd krävas, enligt Miljöbalken. (reservat, biotopskydd, natura 2000 et c).
- Tillstånd för toalett, kompostering, torrdass eller dyl, enligt Miljöbalken.
- Strandskyddsdispens, enligt Miljöbalken.
- Bygglov, enligt Plan och Bygglagen.
- Samråd om all verksamhet som berör fornlämningar och fornlämningsområden, enligt Kulturminneslagen 2 kap:10§. Länsstyrelsens samhällsbyggnadsenhet.
- Tillstånd för vägvisning på allmän väg (vägskyltar).
- Vid hänvisning till lokal ordningsbestämmelse skall dokumentation finnas som visar att beslutet är fattat med stöd av Ordninglagen (1993:1617)

Upplevelsevärden för Värmlandsleder

Tre typer av Värmlandsleder

Det finns tre typer av Värmlandsleder som vänder sig till olika målgrupper:

Vildmarksleder går långt från byar och bebyggelse. Vandraren bör vara van att vistas i naturen och bär med sig mat och utrustning. En Vildmarksled är längre än 18 km och oftast längre än 50 km. Längs leden finns iordningställda lägerplatser med möjlighet till övernattning i vindskydd eller koja. Lägerplatserna finns med 10-18 km mellanrum för att passa för en dagsetapp. På vissa ställen kan det finnas möjlighet att övernatta på vandrarhem eller camping

Dagsturer bör vara mellan 4 och 18 km långa. Alla leder har minst en rastplats. Ibland finns lägerplatser med eldstad, torr ved och möjligheter till övernattning.

- *Skapa gärna dagsturen som en rundslänga.*

Vandringsled (mellan boendeanläggningar) Varje dag vandrar gästen mellan olika orter eller boendeanläggningar där övernattning kan bokas. Det kan vara t ex hotell, vandrarhem eller B&B. På övernattningsplatsen skall även finnas möjlighet att få mat. Varje dagsetapp bör vara 15 -18 km och hela leden minst tre dagsetapper. I övriga Europa är denna typ av led det normala, men den saknas i Värmland.

- Varje ledsträcka skall kunna marknadsföras som minst en av ovanstående ledtyper.

Svårighetsgrad

- Svårighetsgraden skall anges för varje dagstur eller dagsetapp som lätt/medel/svår eller avancerad enligt ”Svårighetsgrader för Värmlandsleder” som anges sist i detta dokument.

Samverkan mellan flera ledansvariga

- Samtliga ledpartier skall kontrolleras och kvalitetsmärkas samtidigt, då en vandringsled består av flera delpartier med olika ledansvariga. Det är viktigt att olika ledansvariga samverkar.

Grundläggande krav

- En Värmlandsled skall vara minst 4 km lång.
- Passage förbi industriområde e dyl max 1 km eller 10% av total längd.
 - *Ex flygplats, industriområde, vägområde, vindkraftspark, kraftledningsgator*
- En Värmlandsled får ha högst 1 km motionsspår med elljus som delsträcka.
- En Värmlandsled kan följa bilväg kortare sträckor. Som bilväg räknas i detta fall en väg som trafikeras med fler än 50 bilar per dygn.
 - *Sträva mot att en Värmlandsled blir helt bilfri.*
 - Sammanlagt får de delsträckor av en Värmlandsled som följer bilväg utgöra maximalt 10 % av ledens totala längd.
 - Varje enskild ledsträcka som följer bilväg, får som längst vara 1 km.
- Underlaget för en Värmlandsled skall utgöras av minst 50 % naturstig.

- En sammanhängande sträcka får ha underlagen asfalt, betong eller spån max 1km. På en längre led kan det dock vara flera sträckor som är asfalterade eller har spån som underlag.
- *Variation i underlaget gör Värmlandsleden mer intressant för vandraren. Eftersträva variation om någon ledsträcka skall få nytt underlag.*
- Spänger och broar anläggs efter behov. En vandrare, med vandringskängor, skall kunna gå utan att bli blöt om fötterna under vandringssäsong.
- Vandringleden skall vara framkomlig och röjd.
- Tekniska anordningar, spänger, broar, räcken, utsiktstorn, grindar, stättor mm, skall vara säkra att använda.
 - Gamla brunnar och naturliga källor skall säkras med t ex brunnslock eller staket.
 - *För utförande se skriften Friluftsanordningar från Naturvårdsverket.*
- Det skall inte upplevas som skräpigt längs leden, generell helhetsbedömning.
- För en kombinationsled vandring/cykling skall cykelleden uppfylla Biking Värmlands kvalitetskriterier.

Skyltar

- Alla skyltar skall vara i gott skick. Informationen skall kunna läsas utan problem.
- Utformningen av skyltar och informationstavlor skall vara enhetlig för respektive led, men det finns inget krav på gemensam utformning i hela Värmland.
 - *Se skriften Att skylta skyddad natur.*
- Alla informationstavlor längs leden skall ha text på svenska-engelska-tyska. All text skall vara översatt.
 - *Exempel finns för översättning av fackuttryck.*
- Samtliga kartor längs leden skall ha ”Du är här”-markering, norr-pil och km-skala.
 - *Använd stor röd prick för ”Du är här”-markering.*
- Vid nya skyltar skall Naturvårdsverkets symboler för naturreservat användas. Symbolerna kan laddas ner digitalt från Naturvårdsverkets hemsida. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddad-natur/Skyltning-i-skyddad-natur/Skyltar-for-skyddad-natur/>
 - *Ledsträckningen markeras på karta med orange/röda prickar. Parallellt med prick-linjen dras en tunn svart linje. Det gör ledsträckningen synlig även för färgblinda.*
 - *Bänk och bord- använd rastplatsymbol (enbart bänk – ingen symbol).*
 - *Rastplats med eldstad – använd rastplats + eldstadsymbol*
 - *Lägerplatser – använd aktuella funktionssymboler. Godkända lägerplatser bör dessutom framgå i text.*
- Skyltar fästs på stolpar. Varken skyltar eller andra anordningar fästs i träd.
- Skyltar placeras så normal transport inom jord- och skogsbruk inte hindras.
- För kombinationsled, vandring/cykling, hela eller delar av leden, gäller att markering ska vara tydlig.
- *Till parkeringsplats/ startplats skyltas från allmän väg med Transportstyrelsens Lokaliseringsmärke H17 Vandringsled.*

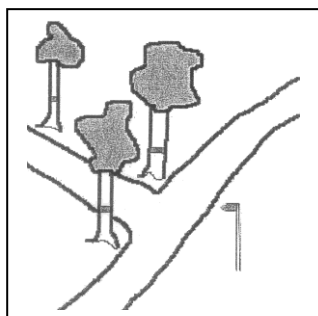

H17 lokaliseringsmärke för vandringsled.

- Informations- & orienteringstavla skall finnas vid startplats/er. De skall ha följande information på svenska, tyska och engelska.
 - Karta med ”Du är här” markering.
 - info om allemansrätten eller aktuella reservatsföreskrifter.
 - hänvisa besökaren att använda iordningställda eldplatser för att minska risken för skogsbrand
 - hur besökaren får information om eldningsförbud
 - telefonnummer till SOS Alarm för anmälan om allvarlig personskada eller skogsbrand (112).
 - aktuell älgjaktperiod
 - *information om hur pågående jakt anslås, prata med jaktlagen.*
 - info om var det finns möjlighet att slänga skräp (soptunnor), se nedan om krav för olika typer av leder.
 - info om var det finns möjlighet att fylla vatten, om det är ett krav för aktuell ledtyp.
 - telefonnummer dit vandraren kan ringa för att få information om leden, anmäla skador, brist på ved eller dylikt. Mottagaren skall kunna tala svenska och engelska.
 - *Förslag på text finns.*
 - att aktivt jord- och/eller skogsbruk bedrivs längs leden om relevant.
 - För kombinationsled, vandring/cykling, hela eller delar av leden, ska det framgå.

Ledmarkering

- En Värmlandsled skall vara markerad i terrängen med orange färg Färgkod (NSC): S 0580-Y50R
- Ny ledmarkering skall kunna ses av vandraren från föregående ledmarkering, både bakåt och framåt. Markeringen skall inte sitta tätare, det upplevs negativt. Kontrollanten har möjlighet att göra egen bedömning, vid mycket tydlig väg eller stig.
- Målad ledmarkeringen skall göras på träd och stolpar.
 - Innan målning sker på telefonstolpar eller vägräcken skall tillstånd lämnas från respektive ledningsägare eller vägverket.
 - *Färgmarkering på björkar bör undvikas, där flagar färgen snabbt.*
 - *Färgmarkering på stenar bör undvikas.*
 - *I skogsterräng bör markeringen placeras i ögonhöjd. Det gäller även stolpar när leden går över hyggen.*
 - *På betesmark används låg stolpe 50 cm som ledmarkering, se ”Friluftsanordningar 3.4.2.1”*
 - *Träd med diameter < 40 cm målas med en 7 cm bred ring runt stammen.*
 - *Träd med en diameter > 40 cm skall målas med en rund fläck med diameter på 15 cm på vardera sidan.*
 - *Eftersom färdriktningsskyltar kan vandaliseras och försvinna skall leden märkas enligt illustration vid korsningar. Det skall vara tydligt var leden går, även om färdriktningsskyltarna försvinner.*

- Vid korsande leder samt passage över bilväg skall det finnas korrekta färdriktningsskyltar.
 - *Förslag på utförande finns i skriften Friluftsanordningar.*
 - *"Här är du" – kartor kan användas vid ledkorsningar.*
 - Om stålskyltar används skall dessa vara blå med vit text. Den gamla SIS-standarderna är inaktuell. Vi rekommenderar istället:
 - *Typsnitt: Myriad Pro, Bold*
 - *Mörkeblå färg CMYK: C100 M65 Y15 K0*
 - *För layout mm se SIS 03 15 22 och gör proportionerna så lika som möjligt.*
 - *Höjd enkel textrad: 148 mm*
- Om avståndsskyltar finns skall de ange korrekt avstånd.
 - *Förslag på utförande finns i skriften Friluftsanordningar.*
- Kontrollerat dricksvatten skyltas enligt tidigare standard "Märkning för sport och friluftsliv". Om det finns kranvatten som inte är kontrollerat dricksvatten används samma skylt med rött diagonalt streck.

Tillgänglighet och service

- Korrekt och förståelig vägbeskrivning skall finnas till startplatser från närmsta riksväg eller kommunens huvudort.
 - *Ange startplatsens GPS-position (VGR 84, 60°)*
- Parkeringsplats skall finnas vid start/målpunkter.
 - *Bevakade parkeringsplatser är bra för att undvika bilstölder eller inbrott, om vandrarna är borta flera dagar.*
- *Tillgänglighet med kollektivtrafik är viktigt. Planera in start/ slutpunkter där det finns kollektivtrafik.*
- *Vid raka Värmlandsleder bör det finnas ett förslag på hur vandraren tar sig tillbaka till sambället eller startplatsen. (Leder som har en startplats och en annan målpunkt.)*
- *Restauranger och kaféer är positivt att passera*
- *Boendeanläggningar är positivt att passera. Dra gärna Värmlandsleder mellan olika boendeanläggningar eller platser där det finns flera boenden att välja mellan.*
- *Livsmedelsaffärer är positivt att passera om det är längre leder.*
- Soptunna skall finnas en per led eller en per dagsetapp för längre leder.
 - *Rekommenderad placering av soptunna är vid bemannad serviceanläggning t ex boendeanläggning, livsmedelsbutik, restaurang e dyl. Vid dagsturer behöver soptunnan inte placeras i direkt anslutning till leden utan det räcker att hänvisa till en soptunna i närheten, som vandraren kan använda.*
 - *Soptunnor för hundlatrin bör finnas om leden används flitigt för rastning av hundar.*
- Vatten skall finnas tillgängligt på minst en plats per dagsetapp vid längre leder. Vid behov informeras om var vatten finns för att fylla på flaskor.
 - *"Dricksvatten" bör finnas tillgängligt en gång per dagsetapp.*
 - Om vatten bara finns naturligt bör informationen vara tydlig till vandraren om hur detta hanteras (koka vattnet eller drick under eget ansvar).
- Vid stängselgenomgång för vandrare används självstängande grindar, färist eller vinkelgenomgång, för att hålla djuren på rätt sida stängslet.
 - *Självstängande grind ger bäst tillgänglighet för funktionshindrade, skidåkare och hundar.*
 - *Vid elstängsel får kabeln markförläggas för samtliga stängselgenomgångar.*
 - *För utförande se skriften Friluftsanordningar från Naturvårdsverket.*

Rastplatser och lägerplatser

- Det skall finnas minst en enkel rastplats på alla leder. Rastplatsen skall ha
 - sittplatser
 - enkelt väderskydd, t ex tre väggar och tak eller tak över fikabord med bänkar. Tak över bänkar och bord förlänger hållbarheten.
 - Toalett rekommenderas om antalet besökare är stort. (miljötoalett finns på t ex www.clivusmultrum.nu)
 - Om rastplatsen har eldstad skall det finnas tillgång till ved.
 - Eldstad bör inte anläggas på nya rastplatser.
- De lägerplatser som skall få ta del av intäkterna från försäljning av Vandrarkort skall utöver detta ha:
 - iordningställd eldstad, se Friluftsanordningar
 - tillgång till vatten för brandsläckning
 - torr ved (placering ca 30 m från eldplats minskar förbrukning)
 - väderskydd eller stuga med möjlighet till övernattning
 - toalett (miljötoalett finns på t ex www.clivusmultrum.nu)
 - skyltning enligt ovan
- Vildmarksleder skall ha lägerplatser med 10-18 km inbördes avstånd, d v s minst en lägerplats per dagsetapp.

Naturlandskap

- Varierad terräng/ landskap rekommenderas. Det uppskattas av vandrare.
 - Gammal skog, olika skogstyper, hedar, sjöar, vattendrag, stora träd, utsiktspunkter mm
- Välj tysta miljöer vid anläggning av Värmlandsleder. Tystnad är en exklusiv upplevelse. Buller upplevs som störande.
- Undvik att passera inom syn- och hörhåll till bostäder och sommarbus vid anläggning av ny led.
- En Värmlandsled kan gå helt eller delvis i bebyggd miljö, inom tätort. Dessa leder får dock bedömas individuellt av föreningen Värmlandsleders styrelse.

Kulturlandskap

- Leder i eller passage genom kulturlandskapet rekommenderas. Det uppskattas av vandrare. Det finns relativt få vandringsleder i det Värmländska kultur- och odlingslandskapet. Att passera byar, lantbruk sätrar, kyrkor, herrgårdar och mindre orter är positiva upplevelser och ger variation i vandrigen.
- Vårdade fornlämningar och kulturlämningar är intressanta att passera.
- Det är positivt om det finns en berättelse eller historia att lyfta fram runt vandringsleden.
- Enligt allemansrätten bör vandringsleder, särskilt i skogslandskap, gå utom synhåll för privat tomt om inte ägaren lämnat medgivande. Den boendes lagliga rätt mot intrång sträcker sig dock inte längre än till fastighetens gräns.

Information på webb, i trycksaker och liknande

Information om leden ska följa det som finns upptaget i kvalitetskriterierna där det är relevant.

- Om det är en kombinationsled, vandring/cykling, hela eller delar av leden, ska det framgå.
- Om det finns särskilda regler eller råd gällande hundar och betesdjur.
- Om leden är tillgänglig för rörelsehindrade.

Skötsel

Grundläggande krav

- Det skall finnas en godkänd **skötselplan** där ledansvarig/nyttjanderättshavaren redogör för hur organisationen och driften fungerar.
- Skötselplanen skall ta med alla tillämpliga delar av nedanstående punkter.
- Skötselplanen skall innehålla årligt möte för fastighetsägarna, om aktuellt.
 - *Fråga fastighetsägarna vilken tidpunkt på året som är bäst för årligt möte.*
- Skriftliga avtal med checklistor skall finnas mellan ledansvarig/nyttjanderättshavaren och andra parter som utför tillsyn eller skötsel.
- Entreprenörer som yrkesmässigt utför skötsel/underhåll av Värmlandsleder skall uppvisa eget försäkringsskydd, avseende ansvarsförsäkring. Kopia på försäkringsbrev skall kunna uppvisas.
- Tillsyn och utförda åtgärder skall dokumenteras.
 - *Använd gärna en checklista med datum*
- Nyttjanderättshavaren skall ha ett enkelt system där det framgår hur vindfällan får omhändertas på olika fastigheter.
 - *En fastighetskarta med telefonnummer är ett förslag.*

Samverkan mellan flera ledansvariga

- Samtliga ledpartier skall kontrolleras och kvalitetsmärkas samtidigt, då en vandringsled består av flera delpartier med olika ledansvariga. Det är viktigt att olika ledansvariga samverkar.

Tillsynsfrekvens

- Årlig vartillsyn skall vara genomförd innan angivet datum, dock senast 15:e juni.
 - *Ju tidigare på våren som ledansvarig/nyttjanderättshavaren kan garantera att Värmlandsleden är i ordning, desto större möjlighet har turistföretagen att förlänga vårsäsongen.*
- Vartillsynen skall dokumenteras i checklista, protokoll e dyl.
 - Nödvändiga åtgärder skall vidtas snarast därefter.
- Skötselplan skall finnas för hur tillsyn sker under resten av säsongen. Tillsynsfrekvensen skall anpassas efter behov. Behovet varierar med besöksfrekvens, hur tätortsnära leden ligger och vegetationstyp.
- Rutinbeskrivning skall finnas gällande hur felanmälningar rapporteras, åtgärdas och hur informationen återkopplas. Denna rutin skall överensstämma med den information för felanmälan som finns i informationsmaterial till turister och värmländska vandrare.
 - Skötselplanen skall förklara hur beredskapen ser ut för att t ex fylla på ved eller laga en trasig spång.
 - Fel som påverkar säkerheten skall kunna åtgärdas mycket snabbt.
 - Andra fel skall åtgärdas inom en bestämd tidsperiod som kan variera beroende på ledens svårighetsgrad.

Skötsel utmed leden

Samtliga, för leden tillämpliga, punkter nedan skall åtgärdas vid vartillsynen därefter skall skötsel ske enligt skötselplan.

- Kontrollera om det finns oordnade eldplatser längs leden. Ta bort dessa.
- Kontroll och röjning av sly och nedhängande grenar.
 - *Vid röjning i tätväxande ung lövskog (shyskog), på hyggen o s v är rådet att röja stigen så att det blir ett fritt utrymme runt stigen på ca 1,5 meters bredd och 3 meters höjd. Då finns utrymme för igenväxning till nästa års röjning.*
- Kontroll och vid behov komplettering av ledmarkeringar. Observera att markeringarna skall ses tydligt från båda håll samt att man hela tiden skall se nästa markering.
 - *Ny sträckning kan behövas över hyggen om leden är sönderkörd.*
- Kontroll och vid behov åtgärder av färdriktningsskyltar och avståndsskyltar
- Kontroll av skyltar för säkerhetspunkter. Anmäl till föreningen Värmlandsleder om nya skyltar behövs.
- Kontroll och vid behov underhåll av tekniska anordningar (broar, spänger mm)
- Kontroll av parkeringsplatser
- Kontrollera stängselgenomgångar där det går betande djur och eventuellt sätta upp karta med en alternativ väg runt betesmarken.
- Kontrollera att sophämtning fungerar.
 - *Tömma hundlatriner ofta om det finns sådana*
- Städa vid plats för soptunnor,
 - *Kan behövas flera gånger per säsong.*
- Gräs- och vassröjning
 - *Behövs troligen två ggr/år på vissa partier*
- Kontrollera så att det inte ligger skräp och annat skrot längs leden
 - *Insamling av småskräp¹ längs leden,*
 - *Insamling och bortforsling av större avfall,*

Rastplatser och lägerplatser

- Kontroll, städning och eventuella reparationer av bänkar, vindskydd, dass/toaletter och eldstäder vid rast-/lägerplatser.
 - *Titta efter och ta bort eventuella getingbon*
- Kontroll av vedlagret och vid behov fylla på med torr ved,
 - *Vid vissa leder fylls vedlagret under vintern när man kan köra ut på isarna. Andra väljer att fylla på varannan vecka p g a stöldrisker mm.*
- Kontroll av skyltar,
- Vid behov tömning av miljötoalett eller flytt av torrdass.
- Kontrollera att eldplatsen inte är full med aska. Tillsyn och tömning enligt plan. Syftet är att förhindra att besökarna själva börjar tömma aska. Det innebär brandfara.
- Om besökarna hänvisas att tömma askan i anvisat metallkärl skall detta inspekteras och tömmas.

¹ Med småskräp avses sådant som kan samlas i en säck och bäras bort.

Vatten - generellt

- Slå på vatten som har varit avslaget under vintern.
- Stäng av vatten inför vintern.
- Vid risk för sinande vatten skall vattentillgången kontrolleras, t ex när det är så torrt att eldningsförbud införs. Om vattenbrunnar sinar skall detta anslås vid entréer.

Dricksvatten

- Kontrollera ”dricksvatten” för att uppfylla livsmedelslagstiftningens krav,
 - M&H i respektive kommun bestämmer hur många prover som krävs per år. Det kan bli två - tre prover per säsong.

Information

- Kontroll av informations- & orienteringstavlor
- *Information om Eldningsförbud/flagga*

Utvärdering från vandrare

- *Erbjud vandrare att fylla i utvärderingsblankett. Då får ni snabbt reda på om något inte fungerar. Värmlandsleder tillhandahåller grundmallar.*
- *Redovisa intressanta resultat från utvärderingarna till Värmlandsleders årsberättelse.*

Svårighetsgrader för Värmlandsleder

Generell information

Mobiltelefonfäckning kan saknas, även nära tätorter. Vandraren bör kunna läsa karta och använda kompass. Lita inte enbart till GPS-utrustning.

Den svåraste passagen avgör hur leden, eller dagsetappen, klassas. Det är en sammanvägd bedömning av vandringsledens nivåskillnader och underlaget på stigen som avgör klassningen.

Lätt

Leden går på mark som är plan eller har svag lutning. Ledens underlag är jämnt, utan trappsteg eller steniga partier. Vandringsleden är minst en meter bred.

Medel

Bra framkomlighet. Hela eller delar av turen går på naturstig. Nivåskillnader som är utan problem för en person med normal kondition.

Svår

Begränsad framkomlighet på grund av branta passager och större nivåskillnader som kräver god kondition.

Avancerad

Begränsad framkomlighet på grund av branta passager och större nivåskillnader som kräver god kondition. God erfarenhet av friluftsliv är ett krav eftersom leden går i obebyggda områden.

Vandraren måste ha rätt utrustning och bära med sig allt som behövs under vandringen.